

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem, ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

27. Solvuntur nonnull[a]e difficultates ex Divo Augustino & Concilio Cathaginensi motae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

Solvuntur nonnullæ difficultates ex Divo Augustino & Concilio Carthagenensi motæ.

CAPVT XXVII.

VNA superest solvenda difficultas & eximendus scrupulus qui quosdam recentiores premit. Mirantur enim, qui fieri possit ut Pelagiani gratiam habitualement agnoverint & confessi fuerint, cum omnem Christi gratiam operaque quæ ex ea profluunt naturæ vires superantia repudiaverint. Nam, inquit quidam ex recentioribus,

Francis. Suar. lib. 7. de gratia c. 6. n. 1. & Prolegom. 5. n. 5. subministracionem, ut dixit Augustinus cum alijs Episcopis Epistola 95. & lib. de gratia Christi c. 2. ait

Vide & Sicut cognoverit Pelagius gratiam remissionis peccatorum, non tamen intellexit fieri per interioris gratie ministracionem virtutis sed viribus propria voluntatis. Et ideo in Concilio Milevitano Canone 3. damnatur, quia gratiam ad solam peccatorum remissionem valere dicebat. Addit & rationem: Nam hæc dona habitualia propter actus supernaturales dantur, & ideo ablatis actibus reliqua tolli necesse est. Pelagius autem vel negavit vel omnino non agnovit fieri à nobis virtute divina gratia aliquos actus liberos vere supernaturales. Et hinc in Adamo ante peccatum nullam Dei donum agnovit præter naturalia: ideo enim dixit nos nunc generari in eodem statu in quo fuit Adam conditus. Hæc illi. Sed pace illorum Autorum dixerim, non videntur satis Hæresis Pelagianæ naturam calluisse & arcana penetrasse. Id quod potissimum eis contigit, quia dogmatum Pelagianorum sensum & intelligentiam non tam ex Hæreticorum ipsorum scriptis & eorum qui ipsi resisterunt monumentis, quam ex proprijs suis principijs exculpere voluerunt: quorum intuentes connexionem, & aliò transterentes subinde de præcipuis doctrinæ Pelagianæ dogmatibus alienissime itaunt. Cuius hallucinationis uberior declaratio suo loco reservanda est, ubi Pelagiana dogmata ex ipsi Catholica doctrinæ fundamentis refellentur. Quod igitur dicunt Pelagium nullos actus vim naturæ superantes agnovisse, sed solius liberi arbitrij, rectissime revera dicunt: sed qui sint apud Pelagianos atque Catholicos actus supernaturales & gratiæ, qui solius liberi arbitrij, & quæ ratione sic vocentur, nec suspitione cogitare potuerunt. Putant enim suæ Philosophiæ principijs inherentes omnes illos esse actus gratiæ, non naturæ aut liberi arbitrij, in quos quævis interior gratia voluntatis influxerit, sive habitus ille fuerit, sive actualis inspiratio, nullo etiam ipsius modè influendi habita ratione dummodo actus ipsos simul cum potentia voluntatis influendo producat. In quo longe sine dubio ab Augustini & Pelagij sensu discrepant, totamque doctrinam de gratia Dei & natura confundunt. Quod asserendo potius, quam probando nobis tantisper hoc loco vendicantes, dicimus, non repugnare quod nullos actus

Prolegom. 5. n. 5.

Ab illis ad producendos actus dantur, ablatis actibus necessario simul auferantur. Possent enim & alius esse Pelagio gratiæ habitualis usus, tamen nihil eam ad ipsos actus, sed solam voluntatem hominis conferre censeret. Neque enim frustra dari aut inutile esse donum illud iudicandum est, quo homo regeneratus & reconciliatus Deo, & sanctificatus & iustificatus, & interius renovatus & adoptatus in Filium Dei, cæteras sublimes illas prærogativas adipiscitur, de quibus ante iuxta Pelagianam doctrinam satis superque disseruimus. Nam quod in Adamo cæterisque qui ex eo gignuntur, nulla huiusmodi Spiritus Sancti munera in ipsa humanæ naturæ procreatione, vel nunc esse vel olim fuisse decernunt, nihil occultare manifestum est, quo minus illa postea per baptismum conferantur. Eunt enim, non nascuntur Christiani, ut autor ille sæpe citatus docet: Et ut Iulianus: Christus auget circa imaginem suam contrariâ largitate beneficia, & quos secerat condendo bonos (naturaliter scilicet) facit (per baptismi gratiam) innovando, adoptandoque meliores.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

supernaturales sed solius naturæ aut liberi arbitrij agnoscant Pelagiani & tamen infusa Spiritus Sancti dona & habitualement gratiam, imo & actuali, si ita placet, quæ in voluntatis etiam actus influant, fateantur. Quod si ita est, ut verissimum esse demonstrabimus, non rectè ex negatis actibus supernaturalibus colligunt, Non agnovisse Pelagium, imo supposuisse, nulla talia dona nobis communicari.

Accedit nec illud rectè sequi, ut quia dona illa ad producendos actus dantur, ablatis actibus necessario simul auferantur. Possent enim & alius esse Pelagio gratiæ habitualis usus, tamen nihil eam ad ipsos actus, sed solam voluntatem hominis conferre censeret. Neque enim frustra dari aut inutile esse donum illud iudicandum est, quo homo regeneratus & reconciliatus Deo, & sanctificatus & iustificatus, & interius renovatus & adoptatus in Filium Dei, cæteras sublimes illas prærogativas adipiscitur, de quibus ante iuxta Pelagianam doctrinam satis superque disseruimus. Nam quod in Adamo cæterisque qui ex eo gignuntur, nulla huiusmodi Spiritus Sancti munera in ipsa humanæ naturæ procreatione, vel nunc esse vel olim fuisse decernunt, nihil occultare manifestum est, quo minus illa postea per baptismum conferantur. Eunt enim, non nascuntur Christiani, ut autor ille sæpe citatus docet: Et ut Iulianus: Christus auget circa imaginem suam contrariâ largitate beneficia, & quos secerat condendo bonos (naturaliter scilicet) facit (per baptismi gratiam) innovando, adoptandoque meliores.

Iam vero quod dicunt, Pelagium non intellexisse remissionem peccatorum fieri per interioris gratiæ ministracionem: ex ijs quæ superioribus capitibus in medium adduximus, abundè constare arbitror, quantâ veritate nitatur, si per gratiæ subministracionem illa habitualis intelligatur.

Nam quod Augustinum & Concilium, ut ipsi vocant, Milevitanum istius suæ sententiæ testem adhibent, non videntur illa testimonia vel penetrasse vel expendisse, quæ vel ab ijs adulterantur vel obtorto collo in suum propositum rapiuntur. In primis enim falsum est dixisse Augustinum cum alijs Episcopis Epistola 95. quod Pelagius non intellexerit fieri remissionem peccatorum per interioris gratiæ subministracionem. Verba illorum Episcoporum ista sunt: Sive enim gratiam dixerit esse liberum arbitrium sive gratiam esse remissionem peccatorum, sive gratiam esse legis præceptum, nihil eorum dicit, quod per subministracionem Spiritus Sancti, pertinet ad concupiscentias tentationesque vincendas. Quæ sanè longè aliud

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

Aug. 11. vel. 7. an. Testam. 3. Lib. 3. cont. Iul. c. 3.

aliud significat atq; sonant quā autor ille persuadere conatur. Significatur quippe remissionem peccatorum quocumque modo illa intelligatur non esse illud acj. torium divina gratiæ quod per subministratorem sive inspirationem Spiritus Sancti datur ad superandas concupiscentiarum tentationes, quæ contra animum jam purgatum peccatorum remissione confurgunt. Illud enim in ipsa justificatione jam semel datum est; hoc quotidie ingruentibus tentationibus datur: illud præterita peccata respicit; hoc futura: pro illo impetrandum dictum est ac dicitur quocumque in locis;

Math. 6.

Ibid. Epist. 91.

Ibid.

1. ad Cor. 13.

Dimitte nobis debita nostra; pro hoc, & ne nos inducas in tentationem. Itaque solam peccatorum remissionem tanquam gratiam contra futuras peccatorum tentationes asserendo, Pelagianæ accendebant elationem, extinguebant orationem. Cum enim non circa præterita, sed futura peccata cavenda, vincendaque totius disputationis cardo versaretur, docebant hominem in suis viribus confidere sola remissione contentum, nec infirmitatem suam amplius oratione tellari. Quo autem pacto secundum Pelagianos fieret ipsa remissio, nullam profus ibi mentionem facit. Sed cum nullibi legatur eorum de peccatorum dimissione reprehendibile doctrinam, quid aliud quam approbabile sentiemus? Illud esse genuinum verissimumque Augustini sensum solum locum inveniunt manifestissime patet. Nam clare dicit, remissionem peccatorum non esse illud quod pertinet ad concupiscentias tentationesque vincendas. Clare subiicit probaturus quod dixerat: *Hinc enim oramus, ut peccatorum tentationem superare possimus, ut Spiritus Dei unde pignus accepimus adjuvet infirmitatem nostram.* Quali diceret, jam etiam adepti remissionem peccatorum, adhuc oramus ut idem ille spiritus cuius pignus in ipsa remissione accepimus, adjuvet infirmitatem nostram, ergo remissio non est illud adiutorium gratiæ, quod per subministratorem Spiritus Sancti datur ad concupiscentias tentationesque vincendas. Clarius adhuc adtexit, Pelagianas gratias refellendo: *Qui autem orat & dicit, ne nos inducas in tentationem, non utiq; id orat ut homo sit, quod est natura, neque id orat ut habeat liberum arbitrium quod iam accepit cum crearetur ipsa natura: neque orat remissionem peccatorum, quia hoc superius dicitur, dimitte nobis debita nostra. Orat ergo ut non peccet, hoc est ne quid faciat mali &c.* Nonne aper tissime docet solam illam orationem, ne nos inducas in tentationem probare & omnino convincere, neque naturam neque liberum arbitrium, neque legem, neque remissionem peccatorum esse illam gratiam quæ per subministratorem Spiritus Sancti ad superandas tentationes postulatur, id quod ex aliqua alicuius perversa de remissione peccatorum aut gratiæ habituali intelligentiâ, sed ex ipsa natura jam præterita atque obtenta, remissionis, est rectissime & Catholicissime illa intelligatur, probat? Vnde subiungit: *Ipsa igitur oratio clarissima est gratiæ iustificatio, oratio, inquam, qua Paulum rogasse dicit: Oramus ad*

A Dominum ne quid faciatis mali: & quæ ab omnibus fidelibus jam remissione mundatis & iustificatis funditur: Ne nos inducas in tentationem. Hac enim oratio gratiam actualem à Spiritu Sancto iustificatis subministrandam, non ipsam remissionem manifestissime postulat. Cuius gratiæ confessione omnes controversias de Dei adiutorio inter Pelagium & Ecclesiam esse sopiendas disertis verbis proficitur *Vane ille*

Epist. 95

B confiteatur, inquit, & eum gaudebimus sive rectum sive corruptum. Vbi quid aliud dicit, nisi si solam illam actualem Spiritus Sancti administrationem fateatur, quæ ad futura peccata vitanda tentationesque vincendas Domini oratione petitur, rectam esse Pelagij de divina gratia adeoque de peccatorum remissione confessionem, quæ sane Divi Augustini doctrina ita manifesta est, ac tot locis alijs inculcata, ut mirum sit quemquam tantillum in eius lectione versatum hallucinari potuisse, & huiusmodi de remissione loca in sensus alienissimos detorquere. Hoc est enim illud ipsum quod in Epistola 94. Pelagium docere dicit: *Necessarium nobis esse remissionem peccatorum &c. caventis autem futuris, vincendisque peccatis omnibusque tentationibus virtute superandis sine ullo deinceps adiutorio gratiæ naturali possibilitate, humanam sufficere voluntatem.* Adiutorium gratiæ intelligit actualis quod orationibus impetratur. Explicando namque subiicit: *Que impietas contradicit etiam ibi, orationibus nostris, concedens quidem ut dicamus: Dimitte nobis debita nostra, sicut &c.* Illud vero quod sequitur, *ne nos inferas in tentationem, non sic intelligunt, tanquam Deus erandus sit, quod nos ad superandas tentationes adjuvet peccatorum.*

Epist. 94.

C Hoc est tenique, ne lectorem in re aperta locorum multitudine remoremur, quod illud ipsum allegatum ab eis Concilium Milevitanum in eodem ipso tertio Canone citatisque superius verbis districto anathemate damnationis ferit: *Placuit ut qui anque dixerit gratiam Dei in qua iustificamur per Iesum Christum Dominum nostrum ad solam remissionem peccatorum valere, quæ iam commissa sunt, non etiam ad adiutorium, ut non committantur, anathema sit.* Qui Canon adversus illam notissimam Pelagij doctrinam stringitur, quo docet ut ex Augustino identidem attestante audivimus, orandum quidem ut dimittantur nobis debita nostra inultâ peccatorum præteritorum remissione, non autem adeptâ remissione pro futuris vincendis esse dicendum, *Ne nos inducas in tentationem.* Vnde cum dicit, *gratiam ad solam remissionem peccatorum valere, absurdissime trahitur ad excludendam internam animi renovationem; cum illud (solam) excludat dumtaxat aliud genus adiutorij actualis, quod tota Ecclesia etiam à peccatis iustificata & renovata & sanctificata, & in culmine iustitiæ constituta precibus quotidianis implorat. Atque idem protus aliorum verborum Augustini sensus est, quibus, Pelagium in sola remissione peccatorum gratiam Christi constituentem, sensisse dicit, non ut ipsi perperam allegent: *Nos salvari adiutos non aliqua subministratone Spiritus Sancti,**

Sancti, sed viribus propria voluntatis; quasi signifi-
ficasset Augustinus nec in ipsa peccatorum
remissione veram & internam Christi gratiam
infuncti, sed Nos adiuvari ut non peccemus ulterius,
non aliqua subministracione Spiritus Sancti, sed vi-
ribus propria voluntatis; quid sibi peccatorum rem-
issione praestitum fuerit per actus singulos recordantes.
Qua phrasi non illam gratiam habitualemente Spi-
ritus Sancti subministracione infusam deno-
tat, quâ peccata remittuntur, sed illam, quâ
paulo post Pelagium refellendo dicit; Deum
adjuvare dilectionem inspirando, ut id quod faci-
endum esse cognoverit faciat: Quâ infra dicit,
Deum operari velle, atque operari etiam ante
gratiam acceptam homo nolit; pro qua
Apostolum orare dicit, pro eis ad quos
scribebat, ne quid mali faciant, & ut quod bonum
est faciant. Qua denique dicit Dominum re-
spxisse Petrum, non quia Petro vel liberum ar-
bitrium vel loqui vel peccatorum remissio-
nem dedit; Sed quia misericordia Dominus laten-
ter subvenit, cor tergit, memoriam revocavit, inte-
riori gratia sua visitavit Petrum interioris hominis
usque ad exteriores lacrymas movit & produxit affe-
ctum. Ecce, inquit, quemadmodum Deus adjuvando
adest voluntatibus & actionibus nostris. Ecce quem-
admodum velle & operari operatur in nobis. Quâ
omnia tanta manifestationis evidentia gra-
tiam actualis subministracionis inculcant &
illius inspirationis Spiritus Sancti quâ jam re-
missis etiam peccatis & in sanctitatis apice
constitutis necessaria est, ut nihil absurdius nec

Lib de grat.
Christi c. 2

Ibid. c. 3.

Ibid. c. 5.

Ibid. c. 25.

Ench. 22.

Eodem lib.
de gratia
Christi c. 45.

à mente Augustini alienius fingi posset, quam
dicere quod præter peccatorum remissionem
etiam interior renovatio in justificatione in-
functi designetur. Quasi vero habitualis gra-
tia sit illa gratia quæ injustis & remissione
purgatis, pertinet ad concupiscentias tentationesque
vincendas: qua Dominus respexit Petrum; qua Deus
operatur in nolentibus velle, & in infirmis perficere:
quam Paulus petit quando dixit, oramus ad Deum ut nihil mali
faciat: pro qua omnes justificati remissis peccatis & habituali gratia
mundati magnis suspirijs clamant, Deus in adiutorium meum intende: Quam omnes fideles &
filij Dei quotidie patrem suum interpellantes
postulant: Ne nos inducas in tentationem. Quia
cor sive iusti sive peccatoris tangitur, memoria
revocatur, interioris animus visitatur, usque ad lacry-
mas affectus movetur atque producit. Actualis est
illa sine dubio Spiritus Sancti subministratio &
inspiratio, non habitualis. Nam actualis est
illa sola gratia quam Pelagius disputacionibus
 suis sustulit, & adversus illum tot elaboratis
voluminibus Augustinus asseruit, nec enim
unquam inter eos de habituali adiutorio dis-
ceptatio fuit. Quod ita in operibus ejus ma-
nifestum est, ut qui non advertorit, merito
clavem amissile & toto ostio aberrare videat-
tur. In multis enim tenebris versetur & in pe-
riculosos impingat errores necesse est dum sibi
de nomine habitualis gratiæ retentæ blandiens
securus naturæ viribus patrocinabitur ac Dei
causam præclare se egisse iudicabit.

Aug. Epist.
Deus 25.
Lw. 22.

1. ad Cor.

13.

Psalm. 69.

Mat. 6.

Aug. lib. de

grat. Christi

c. 45.

De adiutorio possibilitatis gratiarum actualium respectu voluntatis, ubi de motibus ejus indeliberatis.

C A P V T X X V I I I.

DEINCEPS aliquid de adiutorio possibilitatis gratiarum actualium respectu voluntatis dicendum est. Sub quo genere omnes illas gratias actuales comprehendimus, quæ voluntati solam afferunt vel augent volendi possibilitatem, seu potestatem: ipsum autem velle aut nolle agere aut non agere, hoc est, unâ cum illo adiutorio concurrente sese ad actum determinare, pure ex voluntatis arbitrio suspendi fiunt: non ut voluntas ad actum suum victrice illa gratiæ delectatione flectatur, sed potius ipsi gratiæ quantum ad agere spectat aut non agere invictè dominetur, ut pote quæ tali possibilitatis adiutorio capi nequeat, si dedere se ipsa noluerit. Hujusmodi genus gratiæ fere in actibus quibusdam indeliberatis voluntatis à recentioribus poni solet, per quos voluntas ad volendum incitatur & roboratur, non tamen determinatur aut invictè flectitur, sed hoc ab ipsius liberrimo nutu expectandum esse decernunt. Itaque duo de isto genere gratiæ voluntatem adjuvantis, quæri possunt, unum autem tale genus adiutorij Pelagiani putaverint libertati voluntatis seu indifferentiæ eius quan-

tum ad modum adjuvandi, esse contrarium. Alterum an illud quantum ad substantiam revera agnoverint & admiserint.

Prima quæstio ex ijs quæ supra hoc eodem libro varijs locis diximus, itemque fufius libro secundo disseruimus, facile solvi ac decidi potest. Nam utrobique sæpe declaravimus nullum adjuvandæ vel provocandæ voluntatis modum horruisse Pelagianos, nisi qui supremam illam decernendi potestatem atque indifferentem arbitrij libertatem perimendo captivam redderet voluntatem. Nam illam indifferentem ac dominatricem arbitrij potestatem ac nutum, semper Pelagiani pupilis oculorum suorum habuere chariorem, quæ si salva manet, imò quia sæper ut credunt salva manet, nullos voluntati vel passionû vel indeliberatorum actuum, ad volendum nolendumve provocantiû turbines aut blandimenta formidant. Occasiones enim hujusmodi motus, non causas aut necessitates volendi aut nolendi esse arbitrantur. Certissima namque & inflexibilis Pelagianis regula est, quod *Sufficit homo ingenio sibi motibus dare leges. Itemque non esse tantas libidinis vires, ut eam ratio regere ac frangere non possit.*

Quod

Sup.

à capite 11.

usque ad 20.

vide maxime

17.

Lib. 2. c. 3. 4.

c. 5.

Int lib. 5.

apud Aug.

1. c. 1.

1. c. 1.